

Nr 27

Utlåtande i anledning av motioner angående äktenskaps ingående inför svensk myndighet i utlandet.

I de likalydande motionerna I:59 av herr Björk och II:120 av fru Lewén-Eliasson hemställs »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn av de bestämmelser, som reglerar vigselförrättningar i utlandet mellan svenska undersåtar eller mellan svensk undersåte och undersåte i främmande stat».

Motionerna

I motionerna framhålls, att den lagbestämmelse, som ger möjlighet för Kungl. Maj:t att uppdraga åt svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i främmande stat att förrätta vigsel, utan tvivel fyller en väsentlig uppgift i åtskilliga fall. Bestämmelsen har emellertid, anför motionärerna, kommit att i viss utsträckning utnyttjas på ett sätt som inte kan ha varit lagstiftarnas avsikt. Vidare anför motionärerna följande.

I samband med ökningen av utlandsresorna har vissa svenska ambassader alltmer kommit att belastas med vigselförrättningar i en omfattning som påverkar ambassadpersonalens möjligheter att fullgöra andra uppgifter. Detta synes särskilt vara fallet vid Parisambassaden. Det har rentav förekommit att resebyråer som reklamargument för Parisresor anført möjligheten till vigsel i Paris. Här förekommer sålunda ett kommersiellt utnyttjande av samhällets service.

Med en tilltagande resetrafik kan problemet väntas få ökad omfattning. Det kan inte ur samhällets synpunkt vara rationellt att kvalificerad personal i växande utsträckning utnyttjas för tjänster, som ligger vid sidan av deras vanliga verksamhet och som inte alltid framstår som särskilt angelägna. I den mån vigselökande har allvarliga skäl att begära vigsel på främmande ort, bör samhällets organ givetvis stå till deras förfogande. Men när sådana skäl inte föreligger, bör vederbörande diplomatiska och konsulära ämbetsmän ha möjligheter att i första hand ägna sig åt mera angelägna arbetsuppgifter. Frågan bör kunna regleras antingen genom vissa inskränkningar i lagen om äktenskaps ingående i vissa fall inför svensk myndighet i utlandet eller genom ändring i kungörelsen av 20 november 1964 om närmare föreskrifter om borgerlig vigsel.

Gällande bestämmelser

Svensk borgerlig vigsel utomlands

Bestämmelser om svensk borgerlig vigsel utomlands meddelas i *lagen*

den 12 november 1915 om äktenskaps ingående i vissa fall inför svensk myndighet i utlandet. Två olika grupper av vigselförrättare kommer i fråga enligt denna lag. Endast den ena gruppen, som omfattar vissa diplomatiska och konsulära ämbetsmän, har för närvarande praktisk betydelse.

Enligt 1 § i 1915 års lag äger Kungl. Maj:t uppdraga åt svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i främmande stat att förrätta vigsel mellan svenska medborgare eller mellan svensk medborgare och medborgare i främmande stat. Bemyndiganden har lämnats i åtskilliga fall (se nedan). Förutsättning för att vigselbemyndigande skall beviljas för viss ambassad synes enligt praxis vara, dels att svenska medborgare antingen ej kan erhålla vigsel enligt landets lag eller väl kan erhålla sådan vigsel men efter ett omständligt och tidsödande förfarande eller enligt en ritual, som är främmande eller stötande för kristen trosbekännare eller för konfessionslös person, dels att ett visst behov föreligger och dels att hinder inte möter från det främmande landets sida, varom officiell bekräftelse brukar begäras från dess utrikesdepartement. I undantagsfall synes dock utrikesdepartementet ha underlåtit inhämta upplysning om det främmande landets ståndpunkt. Bemyndigande att förrätta vigsel ges enligt praxis åt vederbörande tjänsteman personligen.

Enligt 6 § i 1915 års lag kan i undantagsfall även annan svensk medborgare än diplomatisk eller konsulär tjänsteman erhålla förordnande av Kungl. Maj:t att på utrikes ort förrätta vigsel mellan två svenska medborgare. Vistas svenska medborgare på ort utom Europa, avlägsen från svensk beskickning eller konsulat, äger Kungl. Maj:t förordna svensk medborgare, som ej är diplomatisk eller konsulär ämbetsman, att på den orten förrätta vigsel mellan svenska medborgare. Är sådant förordnande meddelat, tillkommer det den diplomatiska eller konsulära ämbetsman som Kungl. Maj:t utser därtill att pröva, huruvida hinder mot äktenskapet möter. Bestämmelsen tillkom särskilt med tanke på svenska missionärer som hade sin verksamhet i det inre av Kina.

Bemyndiganden enligt 1 § i 1915 års lag att förrätta vigsel innehas av beskickningscheferna och vissa andra diplomatiska tjänstemän vid ambassaderna i Addis Abeba, Ankara, Bangkok, Beirut, Kairo, Kinshasa, Paris, Rabat, Teheran, Tel Aviv, Tokio och Tunis.

Vid ambassaderna i Ankara, Kinshasa, Paris och Tunis kan vigsel förrättas endast mellan svenska medborgare. I övrigt gäller bemyndigandena även vigsel mellan svensk medborgare och medborgare i främmande stat; dock må ej vigsel förrättas vid ambassaden i Rabat mellan svensk och marockansk medborgare eller vid ambassaden i Teheran mellan svensk och iransk medborgare eller vid ambassaden i Tokio mellan svensk och japansk medborgare, ej heller vid ambassaden i Beirut mellan svensk kvinna och libanesisk man.

Angående förrättande av vigsel enligt 1915 års lag gäller vad i avseende å borgerlig vigsel är i allmänhet stadgat (7 §).

I sistnämnda hänseende meddelas bestämmelser i *kungörelsen den 20 november 1964 med närmare föreskrifter om borgerlig vigsel*.

Svensk kyrklig vigsel utomlands

Enligt 1 kap. 8 § *lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap* skall vigsel mellan svenska medborgare, som förrättats på utrikes ort av präst inom svenska kyrkan i enlighet med svensk lags föreskrifter, anses giltig här. Äktenskap som ingåtts enligt denna regel — som innebär ett undantag från huvudregeln att äktenskap som ingåtts med iakttagande av formföreskrifterna i lagen på giftermålsorten skall anses slutet i behörig form — torde anses ogiltigt i många stater, och vigselförrättaren kan eventuellt drabbas av straffpåföljd i vigsellandet (betr. Frankrike, se nedan). Enligt nyssnämnda lagrum i 1904 års lag skall vidare äktenskap hållas för giltigt här i riket, om präst i svensk församling inom främmande stat eller präst som tillhör svenska kyrkans sjömansvård i enlighet med svensk lags föreskrifter förrättar giftermål i den staten mellan svensk medborgare och medborgare i främmande stat, under förutsättning att Kungl. Maj:t uppdragit åt prästen att förrätta sådant giftermål.

Vigselbemyndiganden enligt nämnda bestämmelse har lämnats kyrkoherden i svenska församlingen i Köpenhamn, kyrkoherden i svenska församlingen i Oslo, sjömansprästen i Narvik, sjömansprästen i Rotterdam i dennes egenskap av ambassadpredikant vid svenska ambassaden i Haag och sjömansprästen i Antwerpen i egenskap av ambassadpredikant vid svenska ambassaden i Bryssel. Vissa särskilda föreskrifter gäller i fråga om flera av dessa bemyndiganden.

Vigsel i Frankrike

Med hänsyn till vad som anförs i motionsskälén må här särskilt beröras möjligheterna för utländska medborgare att viga i Frankrike.

Utlänningar som tillfälligt vistas i Frankrike kan inte gifta sig utan tillstånd av prefekten. Utländska diplomater och konsulter i Frankrike torde enligt internationell rätt anses behöriga att viga, om båda de trolovade är medborgare i det land som vigselförrättaren tillhör men troligen inte i andra fall. Någon vigselform utöver den franska, eller diplomat- eller konsulatvigsel i de fall sådana är tillåten, kan utländska medborgare inte välja i Frankrike. Utländsk präst som förrättar kyrklig vigsel enligt sitt hemlands lag utan föregående fransk borgerlig vigsel kan straffas.

Förslag av familjerättskommittén

I slutet av år 1969 avgav familjerättskommittén betänkandet *Internationell äktenskaps- och arvsrätt* (SOU 1969:60). I betänkandet föreslås, 2—0102700 *Bihang till riksdagens protokoll 1970. 9 saml. 1 avd. Nr 27*

såvitt här är av intresse, en lag om internationellrättsliga förhållanden rörande äktenskap. Lagen skall ersätta bland annat här aktuella delar av 1904 års lag samt 1915 års lag.

I en enkät, som familjerättskommittén gjorde i december 1964 och som riktade sig till bland annat kyrkoherdarna i svenska kyrkans utlandsförsamlingar, svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse och Utlandssvenskarnas förening, ansåg det övervägande antalet remissinstanser, att vidgad vigselrätt var önskvärd för svenska myndigheter utomlands. Bland önskemålen kan nämnas generell eller vidgad vigselrätt för svenska beskickningar.

Ovannämnda lagförslag innehåller bland annat följande bestämmelse (1 kap. 5 § första stycket).

Konungen äger bestämma, att med diplomatisk eller konsulär tjänst eller med befattning som präst skall vara förenad behörighet att i främmande stat förrätta vigsel enligt svensk lag, och kan även genom särskilt förordnande tillerkänna lämplig person sådan behörighet.

I den allmänna motiveringen anför kommittén beträffande detta stadgande följande.

Enligt kommitténs mening är det inte behövt att i lag begränsa Kungl. Maj:ts behörighet att förordna vigselförrättare. Det kan erinras om de vidsträckta befogenheter att förordna vigselförrättare inom riket som tillkommer Kungl. Maj:t resp. länsstyrelsen enligt 4 kap. GB. De situationer då behov av svensk vigselförrättare utomlands kan föreligga låter sig svårigen förutses. Frågan bedöms bäst av Kungl. Maj:t från fall till fall. Det får i allmänhet förutsättas, att Kungl. Maj:t inhämtar medgivande av vederbörande främmande stat och att förordnande ej ges, om förrättade vigslar inte blir giltiga i den stat förordnandet avser. Under vilka förutsättningar medgivande kan erhållas blir en förhandlingsfråga. Förslaget ger därför Kungl. Maj:t fullmakt att förordna svensk vigselförrättare utom riket.

I specialmotiveringen anförs bland annat följande.

Enligt kommitténs mening kan det vara lämpligt, att förordnande som vigselförrättare meddelas diplomatiska och konsulära tjänstemän enligt en mera liberal praxis än som tillämpas för närvarande. Som förut anförts torde i praxis krävas att svenska medborgare antingen ej kan erhålla vigsel enligt landets lag eller kan erhålla sådan endast efter ett omständligt och tidsödande förfarande eller enligt en främmande eller stötande ritual, att ett visst praktiskt behov framträtt och att hinder inte möter från det främmande landets sida. Däremot har inte svenska turisternas önskemål om svensk vigsel utomlands — vilka synes vara särskilt frekventa under vistelse i Medelhavsländerna — i och för sig ansetts bära föranleda, att ambassaderna utrustas med vigselrätt. Det synes emellertid vara en rimlig serviceåtgärd, att dylika önskemål från svenska medborgares sida blir tillgodosedda, om de ofta återkommer i en viss stat. En förutsättning bör fortfarande vara, att hinder inte möter från den främmande statens sida.

Vad angår kyrklig vigsel bör man ej överskatta värdet av att kunna förordna kyrkliga vigselförrättare utomlands, eftersom de flesta stater kräver

att den lokala vigselformen iakttages vid vigsel inom landet, med undantag huvudsakligen endast för diplomat- och konsulatvigslar. På vissa håll — även utanför de nordiska länderna — kan dock svenskt förordnande för kyrklig vigselförrättare ha självständig betydelse. — — — — —

Vid tillämpning av gällande lag brukar Kungl. Maj:s förordnande för svensk (kyrklig eller borgerlig) vigselförrättare utomlands vara personligt. Särskilt från kyrkoherden i svenska församlingen i Oslo har framförts önskemål, att vigselbehörighet skall kunna vara förenad med viss tjänst så att även den som uppehåller tjänsten under ordinarie innehavarens ledighet skall kunna viga. Även inom utrikesdepartementet synes det med hänsyn till de relativt ofta förekommande personalbytena hos utlandsmyndigheterna vara ett önskemål, att uppdrag som vigselförrättare kan lämnas innehavare av viss befattning, t. ex. beskickningschefen på platsen. Dylika önskemål bör kunna tillgodoses, om Kungl. Maj:t finner det lämpligt.

Familjelagssakkunniga

Chefen för justitiedepartementet tillkallade förra året en utredning för översyn av den familjerättsliga lagstiftningen, *familjelagssakkunniga*.

I utredningsdirektiven (riksdagsberättelsen 1970: Ju 52) anförs bl. a. följande.

Frågan om införande av obligatoriskt civiläktenskap har behandlats av riksdagen vid flera tillfällen under senare år. Förslagsställarna har därvid i allmänhet närmast tänkt sig att den borgerliga vigseln skulle vara obligatorisk för alla. För dem som vill ha kyrklig vigsel skulle det i så fall behövas dubbla ceremonier. Jag är inte övertygad om att detta är en lycklig lösning. För min del är jag benägen att principiellt se det så att själva registreringen hos vederbörande folkbokföringsmyndighet bör vara det konstitutiva momentet för äktenskapets tillkomst. Registreringen måste föregås av prövning av förekomsten av ev. äktenskapshinder, men i övrigt synes inte behövas mer än ett anmälningsförfarande. Om de sakkunniga stannar för ett sådant system, bör det givetvis stå makarna fritt att komplettera registreringen med vigsel. Den kyrkliga vigseln blir — liksom numera lysningen — en frivillig personlig angelägenhet som har sitt stöd i traditionen och inte i lagstiftningen, och kyrkan får själv bestämma i vilken omfattning och under vilka villkor prästerna skall medverka i vigselakter. Det system som jag antytt lämnar också utrymme för att behålla en civil vigsel såsom en frivillig ceremoni. I så fall bör man undersöka möjligheterna att göra den civila vigseln till ett likvärdigt alternativ för dem som önskar en högtidlighet utan kyrklig medverkan i samband med äktenskapets ingående.

Utredning inom UD

Den genom motionerna aktualiserade frågan har under 1969 varit föremål för uppmärksamhet inom utrikesdepartementet. I detta hänseende må anföras följande.

Sedan skrivelser inkommit från ambassaderna i Tel Aviv och Paris uttalades i en rundskrivelse från UD till övriga ambassader med vigselrätt,

att nämnda ambassader i ökad omfattning får förrätta vad som betecknas som »rena snobbvigslar» — vigslar där vederbörande reser ut från Sverige för att viga sig på en ambassad, därför att det anses finare i bekantskapskretsen — eller »vigslar av uppenbar resebyråkaraktär», vilket synes medföra vissa olägenheter m. m. för det övriga ambassadarbetet.

I skrivelsen från Tel Avivambassaden ställdes frågan om man inte skulle kunna införa en begränsande bestämmelse av innehåll att ambassadernas vigselbemyndigande gäller de fall, då förrättning av vigsel i Sverige skulle medföra avsevärda olägenheter för parterna.

I svar på rundskrivelsen inkom ambassaderna med synpunkter på frågan samt med uppgifter rörande vigselbelastningen på de olika ambassaderna.

Beträffande frekvensen av ambassadvigslar framgår av den inom UD verkställda utredningen följande. I Paris uppgick antalet vigslar år 1964 till 114, år 1965 till 130, år 1966 till 146, år 1967 till 177 och år 1968 till 178. Det fanns anledning till antagande att den fram till 1968 fortgående ökningen skulle fortsätta. Antalet vigslar under en femårsperiod hade uppgått i Ankara till 2, i Kairo till 20, i Rabat till 13, i Teheran till 4 och i Tel Aviv till 12. I Addis Abeba hade under en tioårsperiod i medeltal en vigsel om året förrättats på ambassaden. I Beirut hade sedan ingången av 1963 förrättats omkring tio vigslar och i Kinshasa sedan slutet av 1962 3 vigslar. I Bangkok uppgick antalet vigslar under åren 1965—1969 till 7. På Tokyoambassaden hade under en femårsperiod förekommit högst 3 vigslar om året. I Tunis slutligen hade förrättats i genomsnitt 4—5 vigslar om året.

Parisambassaden

Frågan om att begränsa vigslarna på Parisambassaden har tidigare varit aktuell vid två tillfällen — år 1931 och år 1951. Vid sistnämnda tillfälle tillgodosågs ambassadens önskemål så till vida, att vigslarna begränsades till en veckodag.

Beträffande de nuvarande förhållandena har i sammanfattning anförts följande från ambassadens sida. Det övervägande antalet vigslar koncentreras till de typiska turistreseperioderna kring påsk, pingst, midsommar samt jul/nyår. Påskonsdagen 1969 var antalet vigslar närmare 20. Eftersom dessa tider sammanfaller med de semesterperioder som är de gängse för ambassadens personal, kommer vigselverksamheten i oproportionerligt hög grad att inkräkta på beskickningens »egentliga arbetsuppgifter». Själva vigsleritualen är visserligen kort, men därtill kommer en ofta vidlyftig korrespondens rörande olika frågor som har samband med vigseln, telefon- och telexsamtal, förmedling av lyckönskningstelegram, taxibeställningar, utfärdande av handlingar, ombesörjande av vittnen, för- och eftersamtal, efterstädning av risgryn o. s. v. Under de stora vigseldagarna blir minst tre personer engagerade för vigslarna praktiskt taget på heltid. Problemet

har ytterligare accentuerats genom att ambassaden i mars 1969 flyttat till nya lokaler, där det inte finns utrymme för att avdela ett särskilt vigselrum.

Från ambassadens sida har framhållits, att ett försvinnande litet antal vigslar avser sådana brudpar som antingen är mera varaktigt bosatta i Frankrike eller sådana för vilka det av olika anledningar kan vara direkt olägligt att låta viga sig i »normal» ordning.

Från utrikesdepartementets sida har man i skrivelse i november 1969 ställt sig avvisande till att i vart fall för närvarande ytterligare begränsa vigelskyldigheten vid Parisambassaden. I skrivelsen har framhållits främst den effekt som torde kunna erhållas genom att i en promemoria för dem, som önskar vigsel på ambassaden, lämna vissa praktiska upplysningar. En sådan promemoria, som ersätter tidigare sådana, har upprättats likaledes i november 1969. I denna upplyses, att vigslar förrättas på ambassaden endast helgfria onsdagar. Vidare framhålles, att ambassaden bör tillskrivas i god tid i förväg för reservation av tid för vigsel samt att antalet förfrågningar om vigslar är mycket stort och avser särskilt dagar kring de större helgerna och under turistsäsongerna och att det därför icke längre är möjligt att alltid tillgodose de blivande brudparens önskemål beträffande dag och tidpunkt för vigsel. Särskilt sådana kontrahenter, som är bosatta i Sverige, tillråds att eventuellt reservera alternativ tid hos vigselmyndighet i hemlandet.

I nämnda skrivelse har uttalats att, om praktiska åtgärder av det slag som angetts däri inte skulle visa sig ha någon nämnvärd effekt, departementet torde vara berett att på framställning pröva ytterligare begränsning i vigelskyldigheten men att departementet inte ansåg det önskvärt att vigselmöjligheterna helt skulle upphöra för personer som ej hade utlandsanknytning genom hemvist eller dylikt.

Tel Avivambassaden

Som ovan anförts har under fem år tillhoppa tolv vigslar förrättats. Ambassadören framhåller, att frekvensen alltså ännu inte varit så hög men »trenden är oroande, icke minst med hänsyn till att en vigsel på denna lilla ambassad avbryter i stort sett all normal verksamhet».

Övriga ambassader

Från ambassaderna framhålls genomgående att vigslarna inte medfört någon större arbetsbelastning för personalen och att det f. n. inte finns någon anledning att inskränka vigelskyldigheten på ambassaderna i fråga.

Borgerlig vigsel i Sverige

Behörig att förrätta borgerlig vigsel är, enligt närmare bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar, lagfaren domare i allmän underrätt och den som

länsstyrelsen särskilt förordnar till vigselförrättare (4 kap. 5 § giftermålsbalken). Av regler i domsagostadgan och rådhusrättsstadgan följer, att domare, som förrättar vigsel, i regel skall vara innehavare av ordinarie tjänst.

Det största antalet borgerliga vigslar — 1 200—1 300 per år — förrättas vid Stockholms rådhusrätt. Enligt vad utskottet inhämtat beräknar man, då tid för vigsel utsättes, att fem vigslar kan förrättas per halvtimme.

Utskottet

Enligt 1915 års lag om äktenskaps ingående i vissa fall inför svensk myndighet i utlandet kan Kungl. Maj:t uppdra åt svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i främmande stat att förrätta vigsel mellan svenska medborgare eller mellan svensk medborgare och medborgare i främmande stat. Sådant bemyndigande har meddelats beskickningschefen och vissa andra diplomatiska tjänstemän vid ett tiotal ambassader, bland dem ambassaden i Paris. I fråga om vigselförrättningen gäller samma regler som för borgerlig vigsel, som förrättas i vårt land.

I de motioner, som behandlas i detta utlåtande, framhålls att vissa svenska ambassader kommit att belastas med vigselförrättningar i allt större utsträckning. Motionärerna menar att särskilt vid Parisambassaden förekommer ett kommersiellt utnyttjande av samhällets service i detta avseende genom att möjligheten till vigsel i Paris av resebyråer anföras som reklamargument. Enligt motionärerna kan det inte från samhällelig synpunkt vara rationellt, att kvalificerad personal i växande utsträckning utnyttjas för tjänster, som ligger vid sidan av den vanliga verksamheten och som inte framstår som särskilt angelägna. Vigselskyldigheten bör därför begränsas till fall, där de vigselsökande har allvarliga skäl att begära vigsel på främmande ort. Motionärerna yrkar att riksdagen begär översyn av de bestämmelser, som reglerar vigselförrättningar i utlandet mellan svenska undersåtar och mellan svensk undersåte och undersåte i främmande stat.

Familjerättskommittén har för kort tid sedan framlagt förslag till en ny lag om internationellrättsliga förhållanden rörande äktenskap. Förslaget innehåller i förevarande hänseende i huvudsak samma regler som 1915 års lag. Enligt kommitténs mening kan det emellertid vara lämpligt, att förordnande som vigselförrättare meddelas diplomatisk och konsulär tjänsteman enligt en mera liberal praxis än som tillämpas för närvarande. Det synes nämligen kommittén vara en rimlig serviceåtgärd, att önskemål om svensk vigsel utomlands tillgodoses om de ofta återkommer i en viss stat. Betänkandet har ännu inte remissbehandlats. Mot denna bakgrund bör enligt utskottets mening riksdagen inte föregripa ställningstagandet till kommittéförslaget. I sammanhanget bör också beaktas, att den förra året

tillsatta utredningen för översyn av den familjerättsliga lagstiftningen har att överväga om själva registreringen hos vederbörande folkbokföringsmyndighet bör vara det konstitutiva momentet för äktenskapets tillkomst. Om utredningen stannar för en sådan lösning kommer den i motionerna behandlade frågan i ett annat läge.

Med hänsyn till det anförda är någon ytterligare utredning av vigsel-frågan inte påkallad. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna. Beträffande tillämpningen av den nuvarande lagstiftningen finns dock skäl framhålla att det ankommer på Kungl. Maj:t att avgöra i vilken utsträckning det bemyndigande, som ges i 1915 års lag, skall utnyttjas. Om det vid viss beskickning sker en stark tillströmning av rena »turistvigslar» kan det finnas fog för en viss begränsning av vigselskyldigheten. Samtidigt bör dock framhållas, att ambassadvigslarna på många håll torde uppfattas som en naturlig service gentemot svenska medborgare även i fall, där de vigfelsökande är bosatta i Sverige. Enligt utskottets mening bör det vara möjligt att genom åtgärder av praktisk eller organisatorisk natur minska svårigheterna.

Utskottet hemställer,

att motionerna I: 59 och II: 120 icke föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 april 1970

På första lagsutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Alexanderson (fp), Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s), herrar Hjorth (s)*, Schött (m), Svanström (cp), fru Lindström (s) och herr Sörenson (fp);

från andra kammaren: fru Löfqvist (s), herrar Dockered (cp), Wiklund i Stockholm (fp), Johansson i Växjö (cp), Oskarson (m) och Jadedstig (s)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.